

Täysistunto

Torstai 29.9.2022 klo 15.59—18.18

2.6. Suullinen kysymys Suomen puolustuskyvystä (Kristiina Salonen sd)

Suullinen kysymys SKT 149/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Salonen.

Keskustelu

16.41 **Kristiina Salonen sd:** Arvoisa puhemies! Olemme harvinaisen yksimielisiä siitä, että kuluneen viikon tapahtumat ovat huolestuttavia. Niin valekansanäänestykset Ukrainassa Venäjän miehittämällä alueilla kuin rajakysymykset Suomen itärajalla ovat varmasti aiheuttaneet huolta kansalaistenkin keskuudessa. Kuten pääministeri ja puolustusministeri totesivat, tämänhetkisten tietojen mukaan Suomen talousalueella ja aluevesillä tilanne on kuitenkin rauhallinen.

Väistämättä tällaisilla hetkillä monen kansalaisen mielessä on myös keskeneräinen Nato-jäsenyysprosessi, vaikkei meihin kohdistu sotilaallista uhkaa. Vaikka Suomi ja Ruotsi eivät vielä ole varsinaisia Naton jäsenmaita, emme kuitenkaan ole irrallisia puolustusliitosta. Olemme osallistuneet Naton toimintaan tarkkailijajäsenenä. Kysyisinkin puolustusministeri Kaikkoselta ratifiointiprosessin ollessa kesken: miten puolustuskyykyämme tuetaan Naton osalta ennen täysjäsenyyttä?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kaikkonen.

16.42 **Puolustusministeri Antti Kaikkonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella, kun keväällä jäsenhakemuksen jätimme, sen jälkeen asiat ovat varsin ripeästi edenneet. 28 jäsenmaata on jo ratifioinut elikkä hyväksynyt Suomen ja Ruotsin jäsenyyden, viimeisimpänä Slovakia tällä viikolla. Pidän kyllä 28:aa tässä aikataulussa erittäin hyvänä tuloksena, lienee nopeinta Naton historiassa. Kaksi puuttuu, ja nekin ovat työn alla, ja toivottavasti vielä tämän vuoden, loppuvuoden aikana saadaan hyvät uutiset myöskin näistä kahdesta maasta.

Me olemme Nato-kumppaneiden kanssa vahvistaneet Suomen turvallisuutta tämän prosessin aikana myös muilla tavoin. Olemme jo tarkkailijajäseniä, pääsemme lähes kaikilla oikeuksilla Naton kokouksiin, ja lisäksi olemme päättäneet lisäystä harjoitustoiminnasta Suomessa ja muusta sotilaallisesta läsnäolosta Suomessa, mitä tänä kesänä ja loppukesästä on näkynytkin Suomessa eri tavoin. Eli tämäntyyppistä lisäturvaa meille myös on järjestetty, ja sanoisin näin, että tulemme tämäntyyppistä toimintaa jatkamaan edelleen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Vikman.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2022 vp

16.43 **Sofia Vikman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käytännössä Venäjältä ei ole tullut turvapaikanhakijoita ilman Putinin hyväksyntää. Tämä kannattaa muistaa, kun pohditaan, miten pitäisi suhtautua turvapaikanhakijoihin maasta, joka käy tuhoamissotaa Ukrainassa ja jonka puolustusministeri on ilmoittanut, että Venäjä ei taistele niinkään Ukrainaa vaan länttä vastaan.

Näkeekö hallitus, onko mahdollista, että Putin voi yrittää päästää asevelvollisia turvapaikanhakuväylän kautta Suomeen mahdollisia myöhempiä tarkoituksiperiään varten? Entä mikä on hallituksen näkemys, jos pohditaan ylipäänsä matkailua Venäjältä: Miksi Putin sallii nuorten miesten, liikekannallepanoikäisten miesten, matkustaa pois maasta? Voiko heillä olla hallituksen näkemyksen mukaan joku tehtävä? Esimerkiksi Ukrainahan esti asevelvollisten lähdön maasta, kun sota alkoi.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Mikkonen.

16.44 **Sisäministeri Krista Mikkonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todelakin tuon viimeviikkoisen Venäjän osittaisen liikekannallepanon jälkeen me ollaan nähty, kuinka venäläiset nuoret miehet ovat paenneet Venäjältä ennen kaikkea sinne, mihin he eivät tarvitse viisumia, koska hyvin harvalla venäläisellä on viisumi, elikkä käytännössä esimerkiksi Turkkiin, Georgiaan, Armeniaan, Serbiaan ja niin edelleen. [Eva Biaudet: Se on hyvä asia!] Nyt selvästikin Venäjällä on ruvettu estämään tätä maasta lähtöä, ja todella myös Suomen itärajalla rajanylityspaikoilla on tässä maahantulijoiden profiilissa ollut nyt muutosta. Enää sieltä ei pääse tulemaan nuoria miehiä, kuten pääsi vielä toissa päivänä. Eilen on selvästi ruvettu rajoittamaan tätä. Arvio on, että varmastikin jossain vaiheessa Venäjä itse nimenomaisesti sulkee sen mahdollisuuden varsinkin asepalvelusikäisiltä niin, että he eivät pääsisi pois maasta. Mutta tästä ei ole tullut meille sinänsä mitään virallista tietoa, ja seuraamme tietysti rajalla tilannetta, mutta todellakin Rajavartiolaitoksen rajatarkastuspuhutteluissa tämä on selvästi käynyt ilmi, ja myös matkustajaprofiilissa näkyy tämä muutos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Antikainen.

16.46 **Sanna Antikainen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Ylipäätään tällaisissa turvallisuustilanteissa meillä pitäisi olla valtioneuvosto ja hallitus, joka pelkän seuraamisen, odottelun, selvittämisen, lisäodottelun, harkinnan ja niin edelleen sijaan toimii ajoissa — ja korostan sanaa ajoissa. Te, hallitus, olette jo myöhässä. Eräs yli-rajavartija totesi, että kun paine on jo rajalla, ollaan myöhässä. Ja paine on todellakin ollut kaakossa jo pidemmän aikaa.

Arvoisa puhemies! On täysin tiedossa, että ensinnäkin Venäjän rajavartiosto on FSB:n alainen, joten on täysin selvää, että Venäjältä ei pääse ilman FSB:n siunausta. Ei tiedetä pelkästään Ilkka Remeksen kirjoista, että FSB, GRU ja SVR käyttävät esimerkiksi turisti-viisumeita hyväkseen.

Hallitus, ymmärrättekö ollenkaan, mitä te olette nyt hidastelullanne saaneet aikaan? Ymmärrättekö myös roolinne päätöksenteossa? Te linjaatte, te päätätte. Ette voi aina mennä viranomaisten selän taakse, kyseiset viranomaiset nimittäin odottavat aina ensin teidän linjauksia ja teidän päätöksiä. — Kiitos. [Välihuutoja eduskunnasta]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Kysymys meni yliajalle, mutta vastauksetkin ovat menneet, eli vastaus minuutissa. — Pääministeri Marin.

16.47 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä hallitus päättää, hallitus linjaa, mutta hallitus perustaa oman päätöksentekonsa viranomaisien arvioihin, ja me olemme kykeneviä näitä päätöksiä tekemään tätä perustetta vasten. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Me emme ole saaneet sellaista arviota turvallisuudesta, joka kohdistuisi Suomeen ja johon me voisimme nojata esimerkiksi viisumikysymystä tai rajakysymystä. Mikäli viranomaisien arvio muuttuu, hallituksella on täysi kyky ja valmius tehdä päätöksiä hyvinkin nopeasti, mutta hallitus ei voi tehdä päätöksiä ikään kuin pelkästään poliittisin perustein. Kyllä me nojaamme meidän päätöksentekomme siihen tietoon, minkä me saamme suomalaisilta viranomaisilta, ja meidän viranomaisemme ovat erittäin hyviä, heihin voi luottaa. Ja itse ainakin luotan, että heidän arvionsa tästä tilanteesta on ajantasainen ja sikäli oikea. [Vilhelm Junnila: Kuka tätä johtaa? — Ben Zyskiewicz: Paitsi tänään saattoi tehdä poliittisen päätöksen viisumeista!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Jokinen.

16.48 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tiedetään, että turvallisuustilanne Venäjän lähialueilla ja myös Suomessa heikkenee päivittäin, erittäin selviä viestejä siitä tulee. Valtionjohdon tärkein tehtävä on taata suomalaisten turvallisuus ja vakaus Suomen maaperällä. Pääministeri Marin, te vetoatte jatkuvasti asiantuntijoihin ja viranomaisiin, joilta te odotatte viestejä turvallisuustilanteen muutoksista. Missä on poliittinen johtajuus? Te reagoitte akuutteihin ongelmiin. Teidän johtajuutenne on sitä, että te reagoitte akuutteihin ongelmiin hätäpäissänne ja haette niihin ratkaisuja, [Välihuutoja vasemmalta] kun viisas johtajuus on sitä, että se ottaa etukäteen huomioon eri skenaariot, varautuu niihin ja tekee päätöksiä niiden pohjalta. [Kimmo Kiljusen välihuuto — Suna Kymäläisen välihuuto] Onko teidän mielestänne suomalaisten turvallisuus vähäpätöistä siltä kannalta, että te sulkisitte nyt tuon itärajan varautumismielessä, suomalaisten turvallisuuden kannalta, tulevaisuuden näkökulmasta? [Jussi Saramo: Eikö kokoomus luota viranomaisiin?]

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri Marin.

16.49 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten kuvasin, me olemme jatkuvasti yhteydessä Suomen viranomaisiin, jotka arvioivat jatkuvasti, ajantasaisesti turvallisuustilannetta. Tällä hetkellä arvio ei ole ollut senkaltainen, että meillä olisi perustetta esimerkiksi rajan täyteen sulkemiseen. Mikäli tuollainen turvallisuusarvio tehdään, hallituksella on välittömästi kyky toimia, mutta hallituksen pitää tietenkin nojata oma päätöksentekonsa niihin arvioihin, niihin perusteisiin, joita meillä oikeusvaltiossa on. Ei hallitus voi toimia mielivaltaisesti, vaan hallitus toimii tietenkin meidän oman lainsäädäntömme puitteissa, ja tällä hetkellä turvallisuusviranomaisilla ei ole sellaista arviota, että meihin kohdistuisi esimerkiksi sellainen turvallisuusuhka, jonka perusteella raja voitaisiin sulkea.

Kysymyksen käsittely päättyi.